

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 365 / 2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Γ'

Συνεδρίαση της 24^{ης} Νοεμβρίου 2014

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Ανδρέας Γραμματικός, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Μέλη: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Παναγιώτης Σπανός,
 Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Παναγιώτης Ιω. Σπανός Νομικός Σύμβουλος.

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθμ. πρωτ. 1415001892 / 25-9-2014
 έγγραφο ερώτημα του Πρύτανη ΕΚΠΑ.

Περίληψη ερωτήματος: Εάν υποψήφιος Αναπληρωτής Καθηγητής - μέλος ΔΕΠ
 μπορεί να εξελιχθεί σε θέση Καθηγητή, μετά την
 αυτοδίκαιη αποχώρησή του από την υπηρεσία.

.....

Επί του ως άνω ερωτήματος το Γ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του
 Κράτους ομόφωνα γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. Σύντομο ιστορικό – Ερώτημα.

Με το άνω ερώτημα του Πρύτανη μας διαβιβάστηκε η αίτηση του
 αναπληρωτή καθηγητή του Τμήματος Μαθηματικών του ΕΚΠΑ, Π. Π., που

αφορά την απόρριψη αίτησής του από τη διαδικασία εξέλιξης στη βαθμίδα του Καθηγητή του Τμήματος Μαθηματικών, με την από 8-5-2014 απόφαση της Επταμελούς Ειδικής Επιτροπής Επιλογής και Εξέλιξης, λόγω της αυτοδίκαιης αφυπηρέτησής του από το Ίδρυμα (συμπλήρωσης του 67 έτους). Ζητείται δε η έκδοση γνωμοδότησης, σχετικά με τη δυνατότητα να κριθεί και να διορισθεί αφυπηρητήσαν μέλος ΔΕΠ, το οποίο είχε ζητήσει την προκήρυξη της σχετικής θέσης και υπέβαλε σχετική υποψηφιότητα (με την υπ' αριθ. 510/5-11-2012 αίτηση), πριν την αυτοδίκαιη αποχώρησή του.

II. Κρίσιμες διατάξεις

α. Στο άρθρο 16 του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «1. Το διδακτικό και ερευνητικό έργο στα Α.Ε.Ι. ασκείται από τους καθηγητές, οι οποίοι διακρίνονται σε Καθηγητές πρώτης βαθμίδας (Καθηγητές), αναπληρωτές καθηγητές και επίκουρους καθηγητές. Ως διδακτικό έργο νοείται αυτό που ορίζεται στο άρθρο 31, ενώ το ερευνητικό έργο περιλαμβάνει ιδίως τη βασική ή εφαρμοσμένη έρευνα, την καθοδήγηση διπλωματικών εργασιών, μεταπτυχιακών διπλωμάτων και διδακτορικών διατριβών και συμμετοχή σε συνέδρια και ερευνητικά σεμινάρια.[...] 8. Με τον Οργανισμό του ιδρύματος μπορεί να προβλέπονται οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής συνταξιούχων καθηγητών του αποκλειστικά σε προγράμματα μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών. Οι συνταξιούχοι Καθηγητές που απασχολούνται στα προγράμματα του προηγούμενου εδαφίου αμείβονται μόνο από ίδιους πόρους του ιδρύματος[...].»

β. Στα άρθρα 17 έως 20 του ν. 4009/2011, όπως ισχύουν, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα προσόντα εκλογής των καθηγητών όλων των βαθμίδων, η διαδικασία εκλογής και εξέλιξης, η σύνθεση των επιτροπών επιλογής και εξέλιξης και ο διορισμός των εκλεγέντων μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ, με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων του νόμου αυτού. Ειδικότερα, οι παράγραφοι 1, 2 και 3 του άρθρου 18 ορίζουν τα εξής: «1. Η εκλογή και η εξέλιξη των καθηγητών γίνεται με βάση τα προσόντα των υποψηφίων, όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 17 και στον Οργανισμό του Α.Ε.Ι., ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία γίνεται η εκλογή ή η εξέλιξη και το γνωστικό αντικείμενο της θέσης. 2. Η εκλογή καθηγητή γίνεται με ανοικτή διαδικασία, ύστερα από προκήρυξη της θέσης. 3. Για την εξέλιξη τους, οι επίκουροι και οι αναπληρωτές Καθηγητές έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την προκήρυξη θέσης στην επόμενη βαθμίδα ύστερα από παραμονή στη βαθμίδα που κατέχουν, οι μιν αναπληρωτές για τέσσερα έτη, οι δε επίκουροι Καθηγητές για έξι έτη. Στην περίπτωση αυτή, η προκήρυξη της θέσης είναι υποχρεωτική.».

γ. Περαιτέρω, στην περίπτωση α της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ίδιου νόμου, προβλέπονται τα εξής: «1.α) Ο Διορισμός των καθηγητών γίνεται με πράξη του πρύτανη, η οποία εκδίδεται μέσα σε δύο μήνες από τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου και ύστερα από έλεγχο της νομιμότητας της επιλογής ή της εξέλιξης. Όσοι διορίζονται ή εξελίσσονται οφείλουν μέσα σε τρεις μήνες από την κοινοποίηση της σχετικής πράξης του πρύτανη να αναλάβουν τα καθήκοντα τους.....»

δ. Με το άρθρο 17 του ν. 2327/1995 «Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» (Α' 165), όπως έχει αντικατασταθεί και ισχύει, προβλέπονται τα εξής: «1. Μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. αποχωρούν αυτοδικαίως από τη θέση τους, μόλις λήξει το ακαδημαϊκό έτος, μέσα στο οποίο, συμπληρώνουν το εξηκοστό έβδομο (67ο) έτος της ηλικίας τους. 2. ... 3. Η διαπιστωτική πράξη συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας εκδίδεται από τον Πρύτανη του οικείου Α.Ε.Ι, με αποκλειστική του ευθύνη εντός του πρώτου τριμήνου του ακαδημαϊκού έτους που προηγείται του έτους συμπλήρωσης του ορίου αυτού, επιδίδεται στους ενδιαφερομένους και γνωστοποιείται στο τμήμα του αποχωρούντος μέλους Δ.Ε.Π. και στη Σύγκλητο του Ιδρύματος. 4. ... 5. Μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., που αποχωρούν λόγω συνταξιοδότησης διατηρούν την ιδιότητα του μέλους τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποψήφιων διδασκόντων, την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και την ιδιότητα μέλους επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τελική αξιολόγηση και κρίση διδακτορικών διατριβών, τις οποίες έχουν πριν την αποχώρησή τους. Διατηρούν επίσης τις θέσεις σε διοικητικά συμβούλια Ν.Π.Δ.Δ. ή σε κάθε είδους επιτροπές, στις οποίες είχαν διορισθεί ως μέλη Δ.Ε.Π. πριν την αποχώρησή τους, συνεχίζουν να συμμετέχουν σε όσα ερευνητικά προγράμματα συμμετείχαν πριν από αυτή και μπορούν να ορίζονται ως μέλη εισηγητικών επιτροπών για την κρίση μελών Δ.Ε.Π. Τέλος μπορούν να παραδίδουν μεταπτυχιακά μαθήματα και να διδάσκουν σε ινστιτούτα δια βίου εκπαίδευσης.»

ε. Επίσης, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 10 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 54), «Οι προθεσμίες για τη Διοίκηση είναι ενδεικτικές, εκτός αν από τις διατάξεις που τις προβλέπουν προκύπτει ότι είναι αποκλειστικές».

III. Ερμηνεία διατάξεων

Από τις προεκτεθείσες διατάξεις, που ερμηνεύονται αυτοτελώς και κατά συνδυασμό, σύμφωνα με το γράμμα, το πνεύμα και το σκοπό τους, με βάση τα πραγματικά δεδομένα του ερωτήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

1. α. Ο ν. 4009/2011 καθορίζει τη διαδικασία επιλογής - εξέλιξης των μελών ΔΕΠ Α.Ε.Ι. στα άρθρα 17 έως 20. Στις διατάξεις των ως άνω άρθρων, ωστόσο, δεν περιλαμβάνεται κάποια ειδική ρύθμιση για τα μέλη ΔΕΠ Α.Ε.Ι., τα οποία υποβάλλουν υποψηφιότητα για την πλήρωση προκηρυχθείσας θέσης μέλους ΔΕΠ, πλην όμως συνταξιοδοτούνται στο χρόνο που μεσολαβεί μεταξύ της υποβολής υποψηφιότητάς τους και την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκλογής ή εξέλιξης.

β. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι προθεσμίες που τυχόν τάσσονται στα αρμόδια όργανα για την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας είναι ενδεικτικές (ΣτΕ 1083/2013, 619/2001 κ. ά.). Ειδικότερα δε ως προς το άρθρο 10 παρ. 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η σχετική νομολογία είναι πάγια (ΣτΕ 2809/2012, βλ. επίσης ΣτΕ 3762/2009, 4311, 4876/2012, πρβλ. ΣτΕ 1379, 1399/1960, 336/1962, 2275/1987, 345, 3834, 3836/1997 Ολ., 583/2005, πρβλ. επίσης ΣτΕ 4628/1976 Ολ., 1750, 4184/1997, 3869/2000, 619/2001, 954, 2314, 2838/2002, 92/2003, 3363/2004, 1955, 2657/2008, 812/2009, 837/2010, 3262, 4358/2011, 652/2012).

γ. Στο άρθρο 16 παρ. 8 εδ. α' του ν. 4009/2011 περιέχεται ειδική ρύθμιση που αφορά τους συνταξιούχους καθηγητές, σύμφωνα με την οποία με τον Οργανισμό του Ιδρύματος μπορεί να προβλέπονται οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής των συνταξιούχων καθηγητών του αποκλειστικά σε προγράμματα μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών.

2. Ειδικές ρυθμίσεις για τα συνταξιοδοτηθέντα μέλη ΔΕΠ των Α.Ε.Ι. περιλαμβάνονται, επίσης στο άρθρο 17 του ν. 2327/1995, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα. Στο ως άνω άρθρο απαριθμούνται οι ιδιότητες και οι θέσεις που μπορούν να διατηρούν μέλη ΔΕΠ Α.Ε.Ι. μετά τη συνταξιοδότησή τους. Σύμφωνα δε και με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά και τις γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η απαρίθμηση αυτή είναι περιοριστική. Ενδεικτικώς, με την απόφαση ΣτΕ 123/2014, Τμήμα Γ' κρίθηκε ότι: «[...] 4. Επειδή, μετά την άσκηση της κρινόμενης έφεσης ο αιτών συμπλήρωσε το 67ο έτος της ηλικίας του και με την 33958/4.12.2007 πράξη του Γρύταντ του ΕΜΠ (ΦΕΚ Γ' 519/2.6.2008), διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη αποχώρησή του από την υπηρεσία από τις 31.8.2008, ημερομηνία κατά την οποία έληξε το ακαδημαϊκό έτος εντός του οποίου συμπλήρωσε το 67ο έτος της ηλικίας του. Υπό τα δεδομένα αυτά η εκδίκαση της κρινόμενης έφεσης καθίσταται πλέον αλυσιτελής, δεδομένου ότι σε περίπτωση ευδοκίμησής της, εξαφάνισης της εκκαλούμενης απόφασης και εκδίκασης της αιτήσεως ακυρώσεως του εκκαλούντος, το Δικαστήριο θα πρέπει να απορρίψει την αίτηση λόγω του ότι **εξέλιπε το έννομο συμφέρον** του εκκαλούντος -

αιτούντος, διότι αυτό θεμελιώνεται μόνο στην ενεργό άσκηση των καθηκόντων του Καθηγητή, μέλους ΔΕΠ του οικείου Τμήματος και δεν διατηρείται υπό την ιδιότητα του καθηγητή, που αποχώρησε λόγω ορίου ηλικίας, παρά τη δυνατότητα του τελευταίου να ασκεί τα συγκεκριμένα καθήκοντα που αναφέρονται στην προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 17 παρ. 5 του ν. 2327/1995, [...]».¹

3. Από το συνδυασμό, επομένως, των διατάξεων των άρθρων 16 παρ. 8 του ν. 4009/2011 και 17 του ν. 2327/1995 συνάγεται ότι η διδασκαλία μαθημάτων σε προπτυχιακό επίπεδο δεν περιλαμβάνεται στα καθήκοντα που μπορούν να ασκούν τα μέλη ΔΕΠ Α.Ε.Ι. μετά τη συνταξιοδότησή τους. Άλλωστε, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η δυνατότητα ανάθεσης καθηκόντων σε μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ που αποχώρησαν λόγω ορίου ηλικίας, όπως η διδασκαλία μαθημάτων και η συμμετοχή σε εισηγητικές επιτροπές για την κρίση μελών Δ.Ε.Π., δεν οδηγεί σε εξομοίωση των καθηγητών που απεχώρησαν με τα εν ενεργεία μέλη του Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος (πρβλ. ΣτΕ 123/2010, 1716/2004, 2015/1999).

4. Συνεπώς, τα αποχωρούντα λόγω συνταξιοδότησής τους μέλη ΔΕΠ των Α.Ε.Ι. δεν επιτρέπεται να αναλάβουν εκ νέου καθήκοντα ενεργού μέλους ΔΕΠ Α.Ε.Ι., στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η διδασκαλία μαθημάτων σε προπτυχιακό επίπεδο, με αποτέλεσμα μετά τη συνταξιοδότησή τους να μην είναι δυνατή η εξέλιξη ή εκλογή τους, εντεύθεν δε ούτε και ο διορισμός τους εκ νέου σε θέση μέλους ΔΕΠ Α.Ε.Ι..

IV. Από τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση περίπτωσης, προκύπτει ότι η προκήρυξη για την πλήρωση της επίμαχης θέσης είχε δημοσιευθεί στο ΦΕΚ (τ. Γ'), με αρ. 810 / 2-8-2012, ότι ο τέως Αναπληρωτής Καθηγητής Π. Π. είχε υποβάλει αίτηση υποψηφιότητας για την εν λόγω θέση την 5-11-2012, ότι πριν ολοκληρωθεί η διαδικασία εξέλιξης, ήτοι την 31-08-2013, είχε αφυπηρετήσει από το Ίδρυμα, λόγω συνταξιοδότησης, καθώς και ότι κατά τη δεύτερη συνεδρίαση της οικείας Επταμελούς Ειδικής Επιτροπής Επιλογής - Εξέλιξης, τα μέλη της αποφάσισαν ομόφωνα ότι ο Π. Π. δεν μπορούσε να είναι υποψήφιος, λόγω της αφυπηρέτησής του από το Ίδρυμα.

Ενόψει δε των όσων προαναφέρθηκαν και ιδίως της πάγιας νομολογίας, που θεωρεί ότι οι σχετικές προθεσμίες της διαδικασίας εξέλιξης έχουν ενδεικτικό και όχι αποκλειστικό χαρακτήρα, η απόφαση της Επιτροπής

¹ Πρβλ. ΣτΕ 114/2010 περί υπάρξεως ηθικού (και συνταξιοδοτικού) εννόμου συμφέροντος

Επιλογής και Εξέλιξης παρίσταται νόμιμη, καθώς από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 16 έως 20 του ν. 4009/2011 και 17 του ν. 2327/1995 προκύπτει ότι τα μέλη ΔΕΠ Α.Ε.Ι., που αποχωρούν λόγω συνταξιοδότησής του, δεν μπορούν να ασκούν διδακτικά καθήκοντα σε προπτυχιακό επίπεδο, μετά τη συνταξιοδότησή τους, με αποτέλεσμα να μην ευδοκιμεί τυχόν αίτησή τους για εκλογή - εξέλιξη σε θέση μέλους ΔΕΠ Α.Ε.Ι., ακόμη και αν είχαν εγκαίρως και νομίμως ζητήσει την προκήρυξη της θέσης του και είχαν υποβάλει υποψηφιότητάς πριν συνταξιοδοτηθούν, δοθέντος και του ότι δεν παρήλθεν ο εύλογος χρόνος, εντός του οποίου ενήργησε η διοίκησης.

V. Απάντηση

Με βάση τις ερμηνευτικές αυτές παραδοχές, τα παρατιθέμενα πραγματικά περιστατικά στο ιστορικό και την υπαγωγή αυτών στους εφαρμοστέους κανόνες δικαίου, η απάντηση, που, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, αρμόζει στο τιθέμενο ερώτημα είναι ότι ο Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Π., ο οποίος, καθ' όν χρόνο υπηρετούσε στο ΕΚΠΑ, είχε ζητήσει την εξέλιξή του σε Καθηγητή, με προκήρυξη της θέσης του και ακολούθως υπέβαλε υποψηφιότητα για την εξέλιξή του στην προκηρυχθείσα θέση Καθηγητή, αλλά, πριν ολοκληρωθεί σχετική διαδικασία εξέλιξης, αποχώρησε αυτοδίκαια από την υπηρεσία, την 31^η-8-2013, αποκλείεται της διαδικασίας εξέλιξης. Συνεπώς, και η από 8-5-2014 απόφαση της Επταμελούς Ειδικής Επιτροπής Επιλογής και Εξέλιξης του ανωτέρω αφυπηρητήσαντος μέλους ΔΕΠ, η οποία έκρινε ομοίως, είναι νόμιμη.

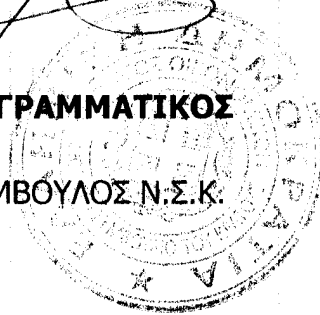
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 19 - 12 - 2014

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ Π. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ν.Σ.Κ.

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΙΩ. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ν.Σ.Κ.